TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 02/11/2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	**Plan ve Bütçe**
Tarih: **4-11-2026**	Esas No:**2/4007**

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
03 Kasım 2026
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
03 Kasım 2026
No: 1976112

GENEL GEREKÇE

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim sistemi, hem geçmişte çıraklık ve zorunlu staj kapsamında fiilen üretim süreçlerine katılan milyonlarca yurttaşımızın sosyal güvenlik hakları hem de bugün işletmelerde mesleki eğitim gören gençlerimizin ve çocuklarımızın can güvenliği ile emeğinin korunması bakımından derin yapısal sorunlar barındırmaktadır.

5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesi uyarınca aday çırak, çırak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında zorunlu staja tabi tutulan öğrencilere işe giriş bildirgesi düzenlenmekte ve kendilerine Sosyal Güvenlik Kurumu sicil numarası verilmektedir. Ancak bu dönemlerde yalnızca kısa vadeli sigorta kolları (iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası) primleri yatırılmakta; uzun vadeli sigorta kolları olan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri ödenmediği gerekçesiyle çıraklık ve staj başlangıç tarihleri emekliliğe esas ilk sigortalılık başlangıç tarihi olarak kabul edilmemektedir. Oysa bu gençlerimiz atölyelerde, fabrikalarda, şantiyelerde ve sağlık kuruluşlarında bizzat üretim ve hizmet süreçlerinde alın teri dökmüş, Devletin verdiği sigorta kartına güvenerek çalışma hayatına adım atmıştır. Avukatlık ve doktora süreleri başta olmak üzere pek çok alanda geriye dönük borçlanma imkânı tanınırken, üretimde fiilen çalışan çırak ve stajyerlerin bu haktan mahrum bırakılması Anayasamızın 10 uncu maddesindeki eşitlik ve 60 ıncı maddesindeki sosyal güvenlik hakkı ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) uygulaması kapsamında yüz binlerce çocuğumuz haftanın dört günü işyerlerinde asgari ücretin yalnızca yüzde otuzu düzeyinde bir ücretle çalıştırılmakta; yeterli iş sağlığı ve güvenliği denetimi yapılmaksızın ağır ve tehlikeli işlerde görevlendirilmeleri telafisi imkânsız iş kazalarına ve çocuk işçi ölümlerine yol açmaktadır.

Bu Kanun Teklifi ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci ve 41 inci maddelerinde değişiklik yapılarak ve Kanuna geçici madde eklenerek; aday çırak, çırak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ve zorunlu stajyerlerin eğitim ve staj süresince uzun vadeli sigorta kollarına tabi tutulması, ödenen ücretlerin net asgari ücretin yüzde ellisinden az olamaması, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce çıraklık ve zorunlu staj yapmış olanların ilk işe giriş tarihlerinin emeklilikte sigortalılık başlangıç tarihi sayılması ile geçen sürelerin borçlanılabilmesi ve on sekiz yaşını doldurmamış öğrencilerin çok tehlikeli işlerde çalıştırılmasının yasaklanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 3308 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde yapılan düzenlemeyle; aday çırak, çırak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile zorunlu staja tabi tutulan öğrencilere ödenecek ücretin net asgari ücretin yüzde ellisinden (aday çırak ve çıraklarda yüzde kırkından) az olamayacağı, bu kişiler hakkında kısa vadeli sigorta kollarının yanı sıra uzun vadeli sigorta kollarının da (malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları) uygulanacağı, sigorta primlerinin Bakanlık bütçesinden karşılanacağı ve staj/çıraklık başlangıç tarihinin emekliliğe esas sigortalılık başlangıç tarihi sayılacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 2- 3308 sayılı Kanunun 41 inci maddesine eklenen fıkrayla; on sekiz yaşını doldurmamış aday çırak, çırak ve mesleki eğitim öğrencilerinin çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalıştırılması yasaklanmakta ve mesleki eğitim verilen işletmelerin iş sağlığı ve güvenliği şartları bakımından yılda en az iki kez iş müfettişlerince resen denetlenmesi zorunlu kılınmaktadır.

MADDE 3- 3308 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeyle; Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aday çıraklık, çıraklık, işletmelerde mesleki eğitim veya zorunlu staj kapsamında sigorta tescili yapılmış olanların bu tescil tarihlerinin uzun vadeli sigorta kolları bakımından da sigortalılık başlangıç tarihi olarak kabul edilmesi ve talep etmeleri hâlinde bu süreleri geriye dönük borçlanabilmeleri düzenlenmektedir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

MESLEKİ EĞİTİM KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Aday çırak ve çıraklar ile işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere işletmeler tarafından ödenecek ücret ve bu ücretlerdeki artışlar, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında staj veya tamamlayıcı eğitim gören öğrencilere, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre yürürlükte bulunan aylık net asgari ücretin yüzde ellisinden; aday çırak ve çıraklara ise yüzde kırkından az ücret ödenemez. Bu kapsamda ödenen ücretler her türlü vergi ve kesintiden müstesnadır."

"Aday çırak, çıraklar, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında okumakta iken staja, tamamlayıcı eğitime veya alan eğitimine tabi tutulan öğrenciler ve yükseköğretim kurumlarında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler hakkında, işe başladıkları tarihten itibaren 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık sigortası ile uzun vadeli sigorta kolları (malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları) hükümleri uygulanır. Bu kapsamda sigorta tescilinin yapıldığı ilk tarih, 5510 sayılı Kanun ve mülga sosyal güvenlik kanunları bakımından uzun vadeli sigorta kolları için de ilk sigortalılık başlangıç tarihi sayılır. Sigorta primleri asgari ücretin yüzde ellisi üzerinden hesaplanarak Millî Eğitim Bakanlığı ve yükseköğretim kurumları bütçesine konulacak ödenekten Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenir."

MADDE 2- 3308 sayılı Kanunun 41 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"On sekiz yaşını doldurmamış aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde ve işyerlerinde hiçbir surette çalıştırılamaz. Beceri eğitimi, çıraklık ve staj yaptırılan işletmeler, iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş müfettişlerince yılda en az iki kez resen denetlenir."

MADDE 3- 3308 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 15 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bu Kanun kapsamında aday çırak, çırak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenci veya ortaöğretim ya da yükseköğretim kurumlarında zorunlu staja tabi tutulan öğrenci olarak 5510 sayılı Kanun veya mülga sosyal güvenlik kanunlarına göre kısa vadeli sigorta kolları kapsamında tescil edilmiş olanların bu ilk işe giriş tarihleri; malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından da ilk sigortalılık başlangıç tarihi olarak kabul edilir. İlgililerin, aday çıraklık, çıraklık, mesleki eğitim ve zorunlu stajda geçen süreleri, talep etmeleri hâlinde 5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesi

esaslarına göre borçlandırılır ve borçlanılan süreler uzun vadeli sigorta kolları prim ödeme gün sayılarına eklenir."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.